

ห้องสมุดราชนิเวศน์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

209191

เอกสารที่เข้ามาในห้องสมุดนี้เป็นทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดฯ ขอสงวนสิทธิ์นำออกนอกห้องสมุดโดยไม่มีสาเหตุใดๆ ก็ตาม

มนตรี แสดงความเชิดชูเกียรติ

วิทยานิพนธ์ที่สอนก่อให้เกิดภัยทางด้านความมั่นคง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย
วิทยาศาสตร์พยาบาลบัณฑิต (ชั้นปริญญา)

ปีการศึกษา 2554

209191

สภาพภาวะที่เหมาะสมต่อการสร้างสารทุติยภูมิของราทีก่อให้เกิดໄลเคน

มนตรี แสงลาภเจริญกิจ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

**OPTIMIZATION OF LICHEN-FORMING FUNGI FOR PRODUCING
SECONDARY MATABOLITES**

MOMTRI SANGLARPCHAROENKIT

**A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(BIOLOGY)**

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	สถาบันที่เหมาะสมต่อการสร้างสารทุติยภูมิของราทีก่อก่อให้เกิดໄลเคน	
ชื่อผู้เขียน	นายมนตรี แสงลาภเจริญกิจ	
สาขาวิชา	ชีวิทยา	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอก แสงวิเชียร		ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. กัณฑรี บุญประกอบ		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรา เพียกุเบี่ยง		

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

พิมล พุพิช

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พ.ร. มงคล

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์พชร มงคลสุข)

พชร มงคล

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กัณฑรี บุญประกอบ)

กัณฑรี บุญประกอบ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอก แสงวิเชียร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรา เพียกุเบี่ยง)

บทคัดย่อ

209191

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	สภาวะที่เหมาะสมต่อการสร้างสารทุติยภูมิของราที่ก่อให้เกิดไอลเคน
ชื่อผู้เขียน	นายมนตรี แสงลากเจริญกิจ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ชีววิทยา
ปีการศึกษา	2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอก แสงวิเชียร ประธานกรรมการ
- รองศาสตราจารย์ ดร. กัณฑรี บุญประกอบ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรตรา เพียภูเจีย

ราที่ก่อให้เกิดไอลเคนสามารถแยกและนำมาเลี้ยงในห้องปฏิบัติการได้ เมื่อทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์ด้วยวิธี Disc diffusion method ของสารสกัดหยาบจากราจำนวน 116 ตัวอย่างพบว่า สามารถสร้างสารบั้งการเจริญของจุลินทรีย์ทดสอบได้ทั้งแบบที่เรียกว่าแบบที่เรียกว่าแบบ และยีสต์ คัดเลือกราที่ให้ผลในการต้านจุลินทรีย์ได้จำนวน 8 ไอโซเลตได้แก่ (1) *Arthopyrenia consobriana* HRK9, (2) *Arthonia myriocarpella* HRK134, (3) *Graphina albissima* KJB12, (4) *Phaeographina montagnii* KY406, (5) *Trypethelium eluteriae* KY408, (6) *Ocellularia* sp. KY491, (7) *Pyrenula kurzii* SMS11, (8) *Pyrenula* sp. KJB17 มาศึกษาสภาวะที่เหมาะสมต่อการสร้างสารทุติยภูมิต่างๆ ดังนี้

เมื่อเลี้ยงราที่ก่อให้เกิดไอลเคนบนอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ได้แก่ Czapek' Dox (Cza), Lilly and Barnett's (LBA), Malt-Yeast Extract (MYA) และ Sabouraud 4 percent Glucose (SBA) ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ นำสารสกัดที่ได้มาทดสอบด้วยวิธีทินเลเยอร์โครโนโทกราฟด้วยระบบตัวทำละลายผสมระหว่างไดคลอโรเมเทน

และเมทานอลในอัตราส่วน 10 : 0.2 โดยปริมาตร พนวาราสร้างสารทุติยภูมิได้มากที่สุด ในอาหารเลี้ยงเชื้อแบ็งชnid MYA และ SBA ผลการศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยงราที่ก่อให้เกิดไอลเคนกับการสร้างสาร เมื่อเลี้ยงราเป็นเวลา 27 สัปดาห์ เก็บตัวอย่างทุกๆ 3 สัปดาห์พบว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสร้างสารทุติยภูมิอยู่ในระหว่างสัปดาห์ที่ 9 ถึง 15 ส่วนผลของรังสีอัลตราไวโอลেตในสภาวะที่ทำการทดลอง ไม่มีผลต่อการสร้างสารของราที่ก่อให้เกิดไอลเคนยกเว้น *T. eluteriae* สร้างจำนวนจุดสารได้มากกว่าสภาวะปกติ ส่วน *Ocellularia* sp. นั้นสร้างจุดสารได้น้อยลง เมื่อปรับค่าความเป็นกรด-ค่างของอาหารเลี้ยงเชื้อแบ็ง MYA ให้เป็น 4, 7 และ 10 ตามลำดับ เลี้ยงราที่ก่อให้เกิดไอลเคน 3 ชนิดได้แก่ *G. albissima*, *Pyrenula* sp. และ *T. eluteriae* ที่อุณภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ พนว่า สารที่เกิดขึ้นในอาหารที่ได้มีการปรับค่าความเป็นกรด-ค่างไว้ทั้งสามค่ามีจำนวนจุดสารที่เท่ากันทั้งหมด การเลี้ยงราที่ก่อให้เกิดไอลเคนในอาหารเหลวมอลต์ ที่อุณภูมิห้องนาน 9 สัปดาห์โดยใช้สภาวะในการเลี้ยงที่ต่างกัน 4 แบบคือ แบบตั้งนิ่งบนชั้นฟองน้ำสังเคราะห์ แบบการกวนอาหารเลี้ยงเชื้อเป็นเวลา 15 นาทีทุกๆ 3 ชั่วโมง แบบเบี่ยงอาหารเลี้ยงเชื้อ และแบบที่มีการให้อากาศ พนว่าในการเลี้ยงแบบตั้งนิ่ง ราสร้างสารทุติยภูมิได้มากที่สุด ในขณะที่ในสภาวะที่มีการให้อากาศไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก (1) การเลี้ยงในขวด DURAN® อาหารเลี้ยงเชื้อลดปริมาตรและแห้งลงจนเกือบหมดภายในเวลา 5 วัน (2) ใน Air-lift bioreactor พนว่ามีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์อื่นเกิดขึ้น ราที่ก่อให้เกิดไอลเคน 8 ไอโซเลตในการทดลองนี้สร้างสารทุติยภูมิในอาหารเลี้ยงเชื้อเหลวได้มากกว่าในอาหารแบ็ง

ABSTRACT

209191

Degree Sought   Master of Science

Field of Study Biology

Academic Year 2011

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. Ek Sangvichien Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Kansri Boonpragob
3. Asst. Prof. Dr. Jitra Piapukiew

The lichen-forming fungi or mycobionts can be isolated and grown in the laboratory. Using a screening scheme for antimicrobial assay by the disc diffusion method, one hundred and sixteen mycobiont concentrated culture broths were evaluated. Most of them exhibited activities against test organisms, including Gram positive and negative bacteria and yeasts. Eight selected mycobionts (1) *Arthopyrenia consobriana* HRK9, (2) *Arthonia myriocarpella* HRK134, (3) *Graphina albissima* KJB12, (4) *Trypethelium eluteriae* KY408, (5) *Ocellularia* sp. KY491, (6) *Phaeographina montagnii* KY406, (7) *Pyrenula kurzii* SMS11 and (8) *Pyrenula* sp. KJB17 were chosen for further studies of secondary metabolite production under different culture conditions.

The mycobionts were grown on four different solid media (1) Czapek' Dox Agar (Cza), (2) Lilly and Barnett's Agar (LBM), (3) Malt-Yeast Extract Agar (MYA) and (4) Sabouraud 4 percent Glucose (SBA) for 9 weeks of cultivation at 25°C. Secondary metabolites were extracted and detected by TLC with a solvent system comprising of dichloromethane : methanol (10 : 0.2). Most of the mycobionts produced a higher number of secondary metabolites after growth in MYA and SBA. During 27 weeks of cultivation, samples were collected every three weeks and investigated for metabolites produced. The results showed that most of the mycobionts produced the highest yield of secondary metabolites from weeks 9 to 15. Furthermore ultraviolet light had no effects on metabolite production except for *T. eluteriae* (KY408) which produced more substances whilst *Ocellularia* sp. (KY491) produced a lower number of substances. Culturing with MYA at pH 4, 7 and 10 under the same conditions revealed that all of the representative mycobionts *G. albissima*, *Pyrenula* sp. and *T. eluteriae* produced the same number of bioactive substances. For liquid culture conditions, MYB was chosen, the mycobionts were grown under four different conditions; static culture on synthetic sponge, interval stirred every 3 hours for 15 minutes, shaking at 200 rpm and with aeration systems. It was found that the mycobionts grown on synthetic sponge produced the highest amount of secondary metabolites. The effect of aeration in DURAN® flasks and an air-lift bioreactor, was unsatisfactory as the media dried out rapidly and microbial contamination was a problem. All of the mycobionts produced higher number of substances in liquid media.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอก แสงวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้านพร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่ส่อถ่ายทอดความร่วมทั้งได้ช่วยตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กันทรีย์ บุญประกอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรตรา เพียงภูเบิก กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วย ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พชร มงคลสุข ที่กรุณารับเป็นประธาน กรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. กันทรีย์ บุญประกอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรตรา เพียงภูเบิก ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์และได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อแนะนำที่ช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. อภิชาต สุขสำราญ และขอขอบคุณ นางสาวประภากร แคม์จันทึก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขอขอบคุณ ดร. รัชนาพร โชคชัยสิริ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือในการสกัดแยกสารและวิเคราะห์โครงสร้างสาร

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์และขอขอบคุณนักวิจัยประจำหน่วยวิจัย ไลเคน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่าน สำหรับความช่วยเหลือในการเก็บตัวอย่างและการตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ของ ไลเคน

ขอขอบคุณนายธีรภัทร เหลืองศุภบูลย์ สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิความารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพรัก

มนตรี แสงลากเจริญกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพ	(15)
คำอธิบายคำย่อ.....	(19)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ໄລເຄນ	5
ราที่ก่อให้เกิดໄລເຄນ	5
สารทุติยภูมิของໄລເຄນ	13
สารทุติยภูมิของราที่ก่อให้เกิดໄລເຄນ	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
สถานที่ศึกษาเก็บข้อมูลวิจัย	28
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	28
สารเคมีที่ใช้ในการทดลอง	29
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	32
การจัดจำแนกชนิดໄລເຄນ.....	32
การแยกเชื้อบริสุทธ์และเพาะเลี้ยงราที่ก่อให้เกิดໄລເຄນ	33

บทที่	หน้า
การทดสอบฤทธิ์ในการต้านจุลชีพของสารสกัดจากรากที่ก่อให้เกิดไอลเคน	33
ราที่ก่อให้เกิดไอลเคนที่ใช้ในการทดลอง	34
การทดลองเพื่อศึกษาสารทุติยภูมิจากราที่ก่อให้เกิดไอลเคนในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ	35
การตรวจสอบสารทุติยภูมิเบื้องต้นด้วยวิธีทินเลเยอร์ โคลร์มาโทกราฟี (Thin layer Chromatography - - TLC)	41
4 ผลการศึกษา.....	42
ผลการทดสอบฤทธิ์ในการต้านจุลชีพของสารสกัดจากรากที่ก่อให้เกิดไอลเคน	42
การทดลองเพื่อศึกษาสารทุติยภูมิจากราที่ก่อให้เกิดไอลเคนในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ	46
5 อภิปราย และสรุปผลการศึกษา	124
อภิปรายผลการศึกษา	124
สรุปผลการศึกษา	131
ภาคผนวก.....	134
อาหารเลี้ยงเชื้อและสารเคมี	135
บรรณานุกรม	139
ประวัติผู้เขียน	147

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ชนิดของราที่ก่อให้เกิดไอลเคนในซับดิวิชัน (subdivision) ของรา.....	6
2 การจัดจำแนกหมวดหมู่ราที่ก่อให้เกิดไอลเคน (Classification of lichen-forming fungi).....	6
3 กลุ่มของสารทุติยภูมิหลักที่พบในไอลเคน	13
4 ชนิดของสารทุติยภูมิที่ไอลเคนชนิดต่าง ๆ สร้างและการใช้ประโยชน์.....	16
5 สารทุติยภูมิที่ผลิตขึ้นจากการที่ก่อให้เกิดไอลเคน.....	22
6 แหล่งที่มา จำนวนตัวอย่าง ไอลเคนที่เก็บและจำนวนไอโซเลตที่แยกได้.....	30
7 ผลทดสอบฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์ทดสอบของราที่ก่อให้เกิดไอลเคน	42
8 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>A. consobriana</i>	48
9 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>A. myriocarpella</i>	50
10 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>G. albissima</i>	52
11 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>Pyrenula sp.</i>	55
12 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>P. montagnii</i>	57
13 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດຂອງ <i>T. eluteriae</i>	60
14 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>Ocellularia sp.</i>	62
15 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>P. kurzii</i>	64
16 จำนวนຈຸດສາຣທີ່ເກີດຂຶ້ນ.....	65
17 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>A. consobriana</i>	67
18 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>A. myriocarpella</i>	68
19 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>G. albissima</i>	69
20 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>Pyrenula sp.</i>	71
21 รูปแบบตำแหน่งค่า Rf ของແບນສາຣສັດ ຂອງ <i>P. montagnii</i>	72

ตาราง	หน้า
22 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>T. eluteriae</i>	74
23 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Ocellularia</i> sp.	76
24 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>P. kurzii</i>	77
25 ຈຳນວນຈຸດສາຮທີ່ເກີດເປື້ນໃນແຕ່ລະຫວ່າງເວລາ	78
26 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>A. consobriana</i>	80
27 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>A. myriocarpella</i>	82
28 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>G. albissima</i>	84
29 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Pyrenula</i> sp.....	86
30 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>P. montagnii</i>	88
31 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>T. eluteriae</i>	90
32 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Ocellularia</i> sp.	92
33 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>P. kurzii</i>	94
34 ຈຳນວນຈຸດສາຮທີ່ເກີດເປື້ນ.....	95
35 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>G. albissima</i>	97
36 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Pyrenula</i> sp.....	99
37 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>T. eluteriae</i>	101
38 ຈຳນວນຈຸດສາຮທີ່ເກີດເປື້ນ.....	102
39 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>A. consobriana</i>	105
40 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>A. myriocarpella</i>	107
41 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>G. albissima</i>	109
42 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Pyrenula</i> sp.....	111
43 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>P. montagnii</i>	113
44 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>T. eluteriae</i>	115
45 รูปแบบตัวແໜ່ນໆກ່າ Rf ຂອງແຄນສາຮສັດ ຂອງ <i>Ocellularia</i> sp.	117

ตาราง	หน้า
46 รูปแบบตำแหน่งค่า RF ของแถบสารสกัด ของ <i>P. kurzii</i>	119
47 จำนวนจุดสารที่เกิดขึ้นในอาหารเหลว	120
48 เปรียบเทียบจำนวนจุดสารที่เกิดขึ้น ในอาหารแข็งกับอาหารเหลว.....	121

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 วิถีการสังเคราะห์สารทุติยภูมิ (secondary metabolites) ในໄລເຄນ	15
2 ໂຄງສ້າງສາຣຸຕິຍົມີຈາກໄລເຄນ (lichen substances)	20
3 ບຣິວັນແຫລ່ງທີ່ໃຊ້ໃນການສໍາຮວງແລະເກັບຕ້ວອຍ່າງໄລເຄນໃນຈັງຫວັດ ຕ່າງໆ	31
4 ຂວດເລື່ອງເໜລ໌ Spinner Flasks ຂາດ 500 ມິລິລິຕິຕຣ	38
5 ຂວດ DURAN® ຂາດ 250 ມິລິລິຕິຕຣ	39
6 ດັ່ງໜັກ Air-lift bioreactor ຂາດ 1000 ມິລິລິຕິຕຣ	40
7 <i>A. consobriana</i> ເລື່ອງໃນອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອແໜຶ່ງ 4 ຊົນດີ ທີ່ອຸ່ນຫກູມຫ້ອງ ເປັນເວລາ 9 ສັປດາໜ້າ (ກ). Czapek' Dox (ໝ). Lilly & Barnett's (ຄ). Malt-Yeast Extract (ຈ). Sabouraud 4% Glucose.....	47
8 ພລກາຣຕຽບຫາສາຣຸຕິຍົມີທີ່ <i>A. consobriana</i> ສ້າງ ດ້ວຍວິທີ TLC (ກ). ເໜລ໌ (ໝ). ອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອ	48
9 <i>A. myriocarpella</i> ເລື່ອງໃນອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອແໜຶ່ງ 4 ຊົນດີ ທີ່ອຸ່ນຫກູມຫ້ອງ ເປັນເວລາ 9 ສັປດາໜ້າ (ກ). Czapek' Dox (ໝ). Lilly & Barnett's (ຄ). Malt-Yeast Extract (ຈ). Sabouraud 4% Glucose.....	49
10 ພລກາຣຕຽບຫາສາຣຸຕິຍົມີທີ່ <i>A. myriocarpella</i> ສ້າງ ດ້ວຍວິທີ TLC (ກ). ເໜລ໌ (ໝ). ອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອ	50
11 <i>G. albissima</i> ເລື່ອງໃນອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອແໜຶ່ງ 4 ຊົນດີ ທີ່ອຸ່ນຫກູມຫ້ອງ ເປັນເວລາ 9 ສັປດາໜ້າ (ກ). Czapek' Dox (ໝ). Lilly & Barnett's (ຄ). Malt-Yeast Extract (ຈ). Sabouraud 4% Glucose.....	51
12 ພລກາຣຕຽບຫາສາຣຸຕິຍົມີທີ່ <i>G. albissima</i> ສ້າງ ດ້ວຍວິທີ TLC (ກ). ເໜລ໌ (ໝ). ອາຫາຣເລື່ອງເໜື້ອ	52

หน้า	ภาค
53	13 <i>Pyrenula</i> sp. เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ (ก).Czapek' Dox (ข).Lilly & Barnett's (ค).Malt-Yeast Extract (จ). Sabouraud 4% Glucose.....
54	14 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Pyrenula</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ .....
56	15 <i>P. montagnii</i> เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ (ก). Czapek' Dox (ข). Lilly & Barnett's (ค). Malt-Yeast Extract (จ). Sabouraud 4% Glucose.....
57	16 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. montagnii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ .....
58	17 <i>T. eluteriae</i> เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ (ก). Czapek' Dox (ข). Lilly & Barnett's (ค). Malt-Yeast Extract (จ). Sabouraud 4% Glucose.....
59	18 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>T. eluteriae</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ .....
61	19 <i>Ocellularia</i> sp. เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ (ก). Czapek' Dox (ข). Lilly & Barnett's (ค). Malt-Yeast Extract (จ). Sabouraud 4% Glucose.....
62	20 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Ocellularia</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ .....
63	21 <i>P. kurzii</i> เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อแข็ง 4 ชนิด ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ (ก). Czapek' Dox (ข). Lilly & Barnett's (ค). Malt-Yeast Extract (จ). Sabouraud 4% Glucose.....
64	22 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. kurzii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ .....

23 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. consobriana</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	66
24 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. myriocarpella</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	68
25 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>G. albissima</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	69
26 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Pyrenula</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	70
27 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. montagnii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	72
28 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>T. eluteriae</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	73
29 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Ocellularia</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	75
30 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. kurzii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC (ก). เชลล์ (ข). อาหารเลี้ยงเชื้อ	77
31 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. consobriana</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	79
32 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. myriocarpella</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	81
33 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>G. albissima</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	83
34 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Pyrenula</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	85
35 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. montagnii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	87
36 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>T. eluteriae</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	89
37 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Ocellularia</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC	91
38 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. kurzii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	93
39 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>G. albissima</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	96

ภาค	หน้า
40 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Pyrenula</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	98
41 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>T. eluteriae</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	100
42 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. consobrina</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	104
43 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>A. myriocarpella</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	106
44 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>G. albissima</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	108
45 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Pyrenula</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	110
46 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. montagnii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	112
47 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>T. eluteriae</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	114
48 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>Ocellularia</i> sp. สร้าง ด้วยวิธี TLC.....	116
49 ผลการตรวจหาสารทุติยภูมิที่ <i>P. kurzii</i> สร้าง ด้วยวิธี TLC	118

คำอธิบายคำย่อ

ATTC	=	American Type Culture Collection
BBM	=	Bold's Basal Medium
Cza	=	Czapek' Dox Agar
DMST	=	Department of Medical Sciences Thailand
et al.	=	<i>et alii</i> ; and others
KOH	=	Potassium hydroxide
LBA	=	Lilly & Barnett's Agar
MYA	=	Malt-Yeast Extract Agar
MYB	=	Malt-Yeast Extract Broth
NMR	=	Nuclear Magnetic Resonance
Rf	=	retention factor
rpm	=	Revolutions per minute
SBA	=	Sabouraud 4% Glucose Agar
sp.	=	species
spp.	=	more than one species
TLC	=	Thin layer chromatography
TISTR	=	Thailand Institute of Scientific and Technological Research
UV	=	Ultraviolet